

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

LJUBLJANA, Knafljeva ulica šte. 5.

Telefon šte. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.

NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —

Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Prvo zasedanje banskega sveta dravske banovine

Otvoritveni govor bana dr. Draga Marušiča — Glavne osnove in smernice banovinskega proračuna

Ljubljana, 20. januarja. AA. Danes ob 10. popoldne je g. ban dravske banovine dr. Marušič Drago v sejni dvorani TOI otvoril prvo zasedanje banskega sveta dravske banovine. Navzoči so bili vsi banski svetniki razen banskega svetnika g. poslanika dr. Alberta Kramerja, ki se je opravičil.

Seji so prisostvovali tudi podban dr. Pirkmajer in vsi načelniki banske uprave.

Najprej je g. banski svetnik Miroslav Senekovič prečital odlok o sklicanju in zasedanju banskega sveta. Za delovodjo banskega sveta je bil določen banski svetnik Senekovič, za njegovega pomočnika tajnik Božič Jernej.

Nato je povzel besedo ban dr. Marušič, ki je imel na banske svetnike daljši nagovor, v katerem je obrazložil smernice svojega programa in temeljna načela banovinskega proračuna.

Govor bana

dr. Marušiča

Velicopostovani gospodje člani banskega sveta!

Dovolite mi, da Vas predvsem na tem prvem zasedanju banskega sveta iskreno pozdravim v prepričanju, da bo Vaše sodelovanje pri našem stremeljenju za povzdigo ekonomskega, socialnega in kulturnega nivoja dravske banovine imelo uspešne posledice. Zlasti pa sem prepričan, da se bodo s skupnim pretresom banovinskega proračuna za leto 1931/32 ugotovile smernice za delo na splošni povzdigi narodnega gospodarstva in narodne prosvete, za katero moramo vložiti svoje moči vsi brez razlike. S takim slovnim sodelovanjem predstavnikov državne oblasti ter celega naroda, s tem, da bomo najzvestejši pomočniki Nj. Vel. kralja pri njegovih naporih, da se čimprej dogradi in konsolidira naša lepa, uedinjena država Jugoslavija, da se gospodarsko in kulturno razvije, da bo močna v svojem neomajnem hotenju edinstva in neodvisnosti, smemo biti uverjeni, da se najlepše oddolžimo nešteti žrtvam, ki so položile svoje življenje za ta ideal. S takim delom pa se tudi najboljše zahvalimo Nj. Vel. kralju za njegov modri in rodoljubni akt od 6. januarja 1929 ter opravičimo naše, katere je staval naš ljubljani vladar v svoj narod.

Čas, v katerem živimo, je ogromnega pomena za bodočnost Jugoslavije in za razvoj našega naroda. Zato moramo z enako požrtvovalnostjo, kakor so se zalagali naši heroji na bojnih poljih za ustvaritev stoletnega sna naših največjih velimov, izvesti do konca to veliko delo, nam v čast, a našim potomcem v ponos, tako da zgodovina ne bo mogla reči, da je naša v velikih časih majhne in malodušne ljudi. Naše delo pa je postalo tudi mnogo lažje, ker so naše smernice jasne in čiste, ker temelji naše delo za dobrobit naroda na narodnem čustvovanju, na narodnih težnjah in potrebah, ker je program, katerega zastopamo, tako širok in tako splošno naroden, da je sodelovanje na tem programu vsakemu omogočeno. Uvaževanje in zaščita verskega čuta našega naroda, ki tvori zdravo, etično podlago za vsako javno in privatno udeleževanje, razumevanje za kulturne tradicije, ki naj bodo močna komponenta pri zgradbi jugoslovenske kulture in pri vsem tem globoka ljubezen do našega naroda in do njegovega prvega predstavnika, našega ljubljenekega vladarja, so misli vodnice našega dela. Kdor pri takem delu stoji ob strani, ne razume sedanje dobe. Apatija in skeptičnem podrežujeta žive energije naroda; zato moramo na fronti narodne obnove in državnega preporoda smatrati ljudi, ki za vestnost ali nezavestno zavirajo to možno delo, da narodne škodljivce.

Blagodejne posledice

6. januarja

Ze morejo biti vsakomur jasne blagodejne posledice novih metod in novih potov, katere je inavguriral januarski manifest Razdori in prepri, ki so vezali dober del narodne energije in ki so nanosili tolike škode naši mladi državi, so prenehali. Nastal je mir ter se že po večini občin dravske banovine opaža složno sodelovanje, brez ozira na prejšnje delitve, edino pravilo po gospodarskih in nacionalnih vidikih. Brzi in premišljeni ukrepi kraljevske vlade pripomagajo dnevno k ublažitvi gospodarske krize. Ki je svetovna, in ki se — zahvaljujoč se ravno našim rešenjem državnih poslov ter sodelovanju naroda — ne pojavlja v naši državi v taki ostroti, kakor v drugih državah. Po mojem globokem prepričanju bi bila prava katastrofa za naš narod, ako bi nas svetovna kriza zatekla v razbrzdanih

političnih razmerah, kakor so bile pred 6. januarjem 1929. Vera v objektivnost državne uprave, ki je bila pri prejšnjih parlamentarnih režimih po pravici omajana, se je zopet vzpostavila ter gleda narod zato z zaupanjem v bodočnost. Ta absolutna objektivnost državne uprave, kateri je na njenih poslih edini cilj dobro naroda, in katere ne kalijo več nekdajni nezdravi izraski parlamentarizma, je predpogoj, da narod čuti, da med njim in njegovim kraljem ni več posredovalca.

Gospodarska kriza

Rekel sem, da je gospodarska kriza svetovna in je prirodna, da se mora odraziti tudi na naše gospodarske razmere. Zato nam je v prvi vrsti dolžnost, da iščemo način, kako bi se ubranili njenih škodljivih posledic. V tem oziru moramo predvsem vse naše gospodarske delo postaviti na tri važne temelje, to so: delo, varčnost in gospodarnost. Gledati moramo, da zaposlimo vse sile naroda, kajti z delom se ustvarjajo nove materialne dobrine, ki množijo narodno bogastvo in blagostanje. Pri porabi dobrin moramo biti varčni ter moramo gledati, da jih ne trošimo po ne potrebnem. Omejiti moramo naše potrebe na najnujnejše. Nad vsem tem pa mora biti gospodarnost, to je tako delo kakor varčnost morata sloneti na zdravih gospodarskih podlagah. Samo ono delo je v prvi vrsti koristno, ki ustvarja dobrine, ki so za razvoj gospodarstva potrebne; zato je naša dolžnost, da gledamo, da je vsako delo koristno in vporabno.

Poleg vse varčnosti moramo tudi trošiti; toda gledati moramo, da izdatki, ki so potrebni, donosajo največje koristi pri čim manjši potrošnji. Delo, kakor tudi varčnost, ki se ne bi ravnali po teh načelih, bi ne bili na mestu.

Prirodno je, da gledamo, kje se ta načela morejo v naši državi, in specialno tudi v dravski banovini, najučinkoviteje vporabiti. Mislim, da tu ne bomo nobenega spora, ako povdarim, da je napreden kmetijski stan stebel narodnega gospodarstva. Pregovor, da ako se kmetu dobro godi, se vsem dobro godi, ni vzet kar tako iz zrak. Danes je vsakomur jasno, da prihaja v gospodarskem življenju kmet kot producent in konsument v prvi vrsti v poštev; in ravno kmetijski stan nudi s svojimi mnogobrojnimi gospodarskimi panogami, najboljše polje za pravilno gospodarsko udeleževanje. Te različne gospodarske panoge so takorekoč medsebojno povratno zavarovanje za primer gospodarske krize. Ako je ena panoga v krizi, mora primanjkljaj pokriti druga gospodarska panoga itd. Zadržništvo, poljedelstvo, vinogradništvo, sadjarstvo, gozdarstvo, izkoriščanje gozdnih sadežev, živinoreja, čebelarstvo, perutninarstvo itd. Kd. morejo medseboj konkurirati v plemeniti ekmi, da se čim uspešneje razvijejo. Izkoristiti se mora vsak košček zemlje, ker je vsak košček zemlje sposoben, da z delom pri pomore do novih dobrin; kraje, v katerih ne uspeva žito, trta ali sadno drevo, moramo pogozditi. Gledati moramo, da bo čas, ki je določen za delo, vsestransko koristno izrabil.

V predloženem načrtu proračuna smo skrbeli, da damo pobude za napredek in intenzivno gojitve vseh panog v kmetijstvu in smatramo, da je denar, ki ga bomo uporabili v te svrhe, gospodarsko naložen denar.

V svesti smo si bili važnosti dobrih prometnih zvez, zlasti cest, za celokupno naše gospodarstvo, predvsem pa tudi za kmetijsko gospodarstvo.

Nismo mogli zapreti oči tudi pred dejstvom, da postaja tujski promet čedalje bolj važna panoga v dravski banovini in da so za tujski promet dobra prometna sredstva predpogoj. Poleg tega pa smo se ozirali tudi na to, da je v svrhu razširitve tujkega prometa potrebno, da bo naša gostilničarska in hotelska obrt na višku, da lahko zadosti svojim nalogam, zaradi česar moramo skrbeti, da se kolikor mogoče dvigne tudi ta gospodarska panoga.

Narodna prosveta je najjačje orodje v konkurenčni borbi za življenjski obstanek ter smo tudi tozadevno predvideli v okviru razpoložljivih sredstev podpore, ki naj našemu narodu lastni želji po izobražbi dajo še močnejšo pobudo.

Da smo morali skrbeti tudi za našo trgovino, obrt in industrijo, leži na tlan. Sploh je potrebno izhajati od načela, da so vse naše gospodarske panoge solidarne ter da so navezane tako tesno druga na drugo, da se morejo uspešno razvijati samo v harmoničnem sodelovanju.

Istotako nam je bila briga, da se zavzamemo tudi za naše socialne in zdravstvene ustanove ter bomo gledali na to, da se bo narod vedno bolj zavedal važnosti narodnega zdravja, zdravih stanovanj, zdrave pitne vode in zdravega načina življenja.

Toliko sem hotel v splošnem naglasiti.

Banovinski proračun

Ako hočemo priti do pravilne ocene potreb, ki se naj krijejo potom banovinskega proračuna, je potrebno, da imamo na umu delokrog, ki je z zakonom določen banovini. Zato ne bo odveč, ako citiram § 29. zakona o banski upravi, ki je važen zlasti tudi zaradi tega, da ostanemo pri proračunu v okviru našega delokroga. omenjeni paragraf se glasi:

Naloge banske uprave

Poleg poslov občne uprave, ki so prenešeni v banovo pristojnost, skrbí ban glede banovinskih poslov in budžetiranja za gospodarske, humanitarne, zdravstvene, socialne, prometne in kulturne koristi banovine in njenega prebivalstva, kolikor se nanašajo na naloge, ki presegajo po svojem pomenu obseg in potrebe poindnih občin ter obsegajo večje dele banovine, nimajo pa važnosti za vso državo. V ta namen sme osnaujati in podpirati ban na osnovi potrjenega banovinskega proračuna. Na zavode, podjetja in ustanove zaradi razvijanja in pospeševanja telesne in moralne blaginje in narodnega izobraževanja, za izboljševanje prometnih, stanovanjskih, zdravstvenih in socialnih razmer, ali za zadoščenje kulturnim ali gospodarskim potrebam prebivalstva v banovini.

V okviru samostalnega področja so tedaj banovini naložene predvsem sledeče naloge:

1. Kritje vseh izdatkov, ki obremenjujejo banovino po specialnih zakonih.
2. Kritje osebnih izdatkov za osebe, urade in naprave, prevzele od bivših samouprav.
3. Skrb za gospodarske, humanitarne, zdravstvene, socialne, prometne in kulturne koristi banovine in njenega prebivalstva.

S specialnimi zakoni so banovini naložene predvsem sledeče naloge: Vzdrževanje banovinskih cest in mostov, vzdrževanje skrbstvenih zavodov in bolnic, plačilo osebnih prejemkov zdravnikov v združenih zdravstvenih občinah in zdravil za siromašne osebe, vzdrževanje srednjih šol in učiteljskih, vzdrževanje banskih uralnih poslopij itd.

Načelna stran proračuna

Vse tu našteje funkcije, ki jih naj po zakonu izvršuje banovina, so trajne, ter se redoma ponavljajo leto za letom v zvisani izmeri. Izvrševanje tega obširnega delokroga pa zahteva predvsem veliko denarnih sredstev, ki jih mora banovina dobiti večinoma s javnimi dajatvami. Vpoštevajoč sedanjo splošno težko gospodarsko stanje in depresijo v pridobitnih panogah, se v tem pogledu samo ob sebi nalaga velika rezerviranost in kritičnost. Pri presoji in sestavi proračuna je bila moja glavna naloga, da najdem pravo mero, koliko morem zahtevati prispevkov od prebivalstva v obliki davščin za kritje potreb banovine, da se pri tem ne ovira ali pa celo oškoduje narodno gospodarstvo in gospodarstvo posameznikov, torej obdačbo, ki jo more prebivalstvo brez škode se prenašati in najnižjo mero izdatkov, pod katero se le-ti ne smejo reducirati na škodo splošnosti. Iz teh razlogov in posebno še z ozirom na sedanje neugodno stanje našega narodnega gospodarstva je v banovinskem proračunu popolnoma izveden princip absolutnega varčevanja na eni strani in kolikor mogoča opreza izbira dohodkovnih virov na drugi strani. Osebito nameravam pritegniti k stroškom za vzdrževanje, modernizacijo in gradnjo cest predvsem dotične interesente, ki imajo od dobrih cestnih zvez največje koristi.

Glede potrebščin je treba še omeniti, da jih ni mogoče popolnoma kriti z enim proračunom ali v enem letu, temveč je treba razpoložljiva sredstva porazdeliti na posamezne panoge sorazmerno po njih nujnosti potreb tako, da se najnujnejše potrebe zadovoljijo pred manj nujnimi in da se te predložijo event. na poznejši ugodnejši čas. Kot nujeje potrebe smatram one, ki služijo omiljenju sedanje gospodarske krize in one izdatke, ki so v stazu dvigniti gospodarsko moč najširših slojev prebivalstva. T. j. predvsem kmečkega ljudstva. Le na ta način je mogoče varovati vrhovno načelo budžetiranja, da se smejo redni izdatki kriti le z rednimi dohodki. Vsak drug način budžetiranja bi se moral maščevati.

Vpoštevati pa je treba še drugo načelo, da se izredne potrebščine, posebne investicije, ne smejo kriti iz rednih dohodkov. Za take potrebščine se morajo najeti dolgoročna posojila, da se bremena razdeli na daljši čas eventualno tudi na poznejši rok, kar je v svojem bistvu popolnoma opravičljivo, ker koristi od takih investicij ne prejema le sedanja generacija, temveč tudi poznejši rodovi.

Po teh vidikih je v glavnem sestavljen banovinski proračun za proračunsko leto 1931-32.

Banska uprava

Za izvršitev poslov, ki so naloženi banovini, je treba predvsem zadostno število uradnih poslov zahteva, da se spisi rešujejo pravčasno in da je predvsem gospodarsko pospeševalna služba vedno na tekočem. Število dne 1. decembra 1930 pri kraljevski banski upravi nameščenih banovinskih uslužbencev znaša 238. Pri tem niso všteti uslužbenci pri banovinskih zavodih, ustanovah in podjetjih kakor tudi ne uslužbenci cestnih uprav (cestni nadzorniki in cestarji) ter zdravniki in sestre pomočnice v združenih zdravstvenih občinah. V proračunu za leto 1931-32 je predvideno pri kraljevski banski upravi in sreskih načelnstvih 332 službenih mest.

Kmetijstvo

Ostali izdatki banovinskega proračuna pa so namenjeni poleg odplačevanja banovinskih dolgov, predvsem za izboljšanje sedanje neugodnega gospodarskega stanja in za povzdigo splošne kulture v banovini. Semkaj spadajo predvsem izdatki za pospeševanje kmetijstva, v katere svrhe je določen znesek Din 19.769.211. Tukaj je posvečena posebna pažnja splošni strokovni izobrazbi kmetijskega ljudstva, zboljšanje in racionalizacija kmetijskih obratov ter kmetijskih obratov ter kmetijskim zadrugam in društvom.

Socialno skrbstvo

Izdatki za socialno skrbstvo in narodno zdravje predstavljajo v banovinskem proračunu relativno najjačjo postavko. Preiskrba siromašnih oseb je po zakonu sicer naložena občinam, vendar pa se mora na tem polju udeleževati tudi banovina, osebno na polju mladinskega skrbstva s tem, da vzdržuje dva dela domova, tri zavode za defektno deco in en zavod za vajeniški naraščaj. Zelo živahno delovanje razvija banovina tudi v tem pravcu, da posreduje za osirotelo deco, ki nima roditeljev ali je njena vzgoja iz drugih razlogov ogrožena, da najde rednike iz vrst poštenih družin in na ta način zavaruje otrokom edino primerno vzgojo v okviru družine.

Bolnice

Pri pospeševanju in čuvanju narodnega zdravja odpade največji del izdatkov na vzdrževanje bolnic in bolniških naprav. Obseg obstoječih bolnic ne zadostuje več, ker se opaža stalno naraščajoča frekvenca bolnic in s tem stalen porast bolniških oskrbnih dni. Radi tega moramo posvetiti vso skrb izpopolnitvi in razširitvi bolniških naprav z zgraditvijo novih bolniških zgradb in razširitvi obstoječih bolnic. Velik nedostatek na tem polju je pomanjkanje zadostnih prostorov za umobolne bolnike. Že bivši oblastni samoupravi sta hoteli temu nedostatku odopomoči z nakupom primerne posestva in zgraditvijo nove umobolnice. Ta načrt je izvedla banovina na ta način, da je kupila graščino Novo Celje, kjer bo v prenovljenih in adaptiranih prostorih mesta za 300 umobolnih oseb, s čimer se bo zadovoljilo za enkrat najnujnejšim potrebam. Razen bolnicam posveča banovina tudi veliko pažnjo čuvanju narodnega zdravja in pospeševanju higijene. V ta namen je stavljen v proračunu večji znesek za asanacije podeželskih občin in za podpiranje zgraditve zdravstvenih naprav.

Ostale gospodarske panoge

Radi povzdige in napredka ostalega gospodarskega in kulturnega življenja v banovini se namerava pospeševati obrt, trgovina in industrija. Na široki podlagi zasnovana elektrifikacija banovine bo za gospodarski razvoj vsakega ogromnega pomena. Sem spada nadalje briga za ceste in komunikacije vobče, izpopolnitve avtobusnega prometa kot dopolnilo železniških zvez, modernizacije in rekonstrukcije obstoječih cest. Sedanje cestne zgradbe niso več primerne za naglo se razvijajoči avtomobilski promet, vsled česar ne trpi samo promet, temveč tudi ceste same in se mora za njih vzdrževanje trošiti nesorazmerno visoke zneske. Ureditve cest po modernih načelih zahteva trenutno sicer res velike investicije, ki so pa dobro naložene, ker se vzdrževalni stroški reducirajo in je na ta način še podana opravičnost investicij. Zaradi tega nas trenutno večji izdatki ne smejo plašiti, kakor splošna prevelika štednja ni na mestu tam, kjer gre za izdatke, ki povzročajo gospodarsko življenje, ublažujejo gospodarsko krizo in s tem pospešujejo splošno blagostanje in jačijo davčno moč prebivalstva. S tem je podan predpogoj za hitrejši tempo napredka, ki pa ni odvisen samo od materialnih dobrin, temveč v veliki meri tudi od stanja splošne prosvete in izobrazbe.

Obremenitev občin

Najvažnejši činitelj za širjenje prosvete in izobrazbe po deželi so osnovne šole. Zakon o narodnih šolah nalaga občinam dolžnost, da morajo vsepovsod skrbeti za primerne šolske zgradbe, kar pa dovede v nerednih primerih do težke preobremenitve občinskih financ. Značilno pa

je, da ni mogoče govoriti o splošni preobremenitvi občin, temveč so to le sporadični primeri v okrajih, ki so vsled premajhnega obsega in s tem združene male davčne moči bili že do sedaj pritegnjeni k javnim dajatvam v pretirani meri. Konstatirati je treba, da so državni davki vse, kakor znosljivi in v primeri z drugimi državami zmerni, da pa postanejo te dajatve zelo občutne, ko se jim pridružijo še banovinske, sresko-cestne, zdravstvene, zbornične in občinske doklade. Vseled uveljavljenja novega šolskega zakona in drugih zakonov, ki so naložili občinam nove naloge in bremena, je v nekaterih občinah obremenitev prav težka, vendar je pokazal v dravski banovini že dokaj ugodnejši, ker znaša najvišji odstotek doklad k državi, nim neposrednim davkom le pri eni občini 373 odstotke, ki se s cestnimi, zdravstvenimi in banovinskimi dokladi zvišajo na 465 odstotkov. Glavni del občin po številu 904 pa pobira občinske doklade, ki ne presegajo 100 odstotkov in od teh je 448 občin, kjer znašajo občinske doklade manj ko 50 odstotkov. Nad 100 odstotno občinsko doklado ima v dravski banovini 120 občin, tedaj le 11,50 odstotka.

Iz tega izhaja, da leži glavni problem finančne preobremenitve občin in okrajav v neenakomerni višini avtonomnih doklad. Vsa sanacija v tem pogledu mora torej iti za tem, da se ta neenakomernost po možnosti odpravi ali pa vsaj zmanjša, da se javna bremena razdelijo, kolikor mogoče enakomerno na vse občine v banovini. V to svrhu je predvsem potrebno, da se s pvečanjem občinskih okolišev na eni strani ojača njih davčna moč, na drugi strani pa po principu vzajemnosti zasigura preobremenjenim občinam finančno pomoč s tem, da se jim daje iz banovinskih sredstev podpore za one izdatke, ki povzročajo pri posameznih občinah previsoko obremenitev. Na ta način se previsoka bremena ene občine razdelijo na širši krog, s čimer sama po sebi postanejo lažje znosljive. Zavedajoč se tega, je banska uprava v proračunu banovinskega šolskega obora predvidela znesek po Din 2.000.000.— za podpiranje zgradb šolskih poslopij in učiteljskih stanovanj. Te podpore bodo deležne predvsem občine, ki bi morale vsled zgraditve šolskih poslopij doklade k direktnim davkom izredno povzročiti. Enakemu cilju služi daljni znesek Din 4 milijone za ustanovitev banovinskega šolskega sklada, ki se bo uporabljal za dajanje posojil za šolske zgradbe odnosno za bonifikacijo dela obresti takih posojil. Izenačenju bremen, po principu, da je treba ustvarjati čim večjo davčno osnovo in omogočiti pomoč potom finančno krepkejših okrajev šibkejšim, služi tudi nedavno izvršena komasacija cestnih odborov. Po istem principu je s posebnim pravilnikom tudi določen ključ banovinskega prispevka za vzdrževanje banovinskih cest. Vse te odredbe bodo v izdatni meri pripomogle k izenačenju gospodarskih prilik v banovini, kar je tembolj potrebno, ker so bili gotovi deli banovine svojčasno le v mali meri deležni potrebne podpore za gospodarski razvoj in napredek.

Štednja na pravem mestu

Težak gospodarski položaj vseh krogov, ki mi je bil pri sestavljanju proračuna pred očmi, zahteva kar največjo gospodarnost, ki pa ne sme iti — kakor je omenjeno — tako daleč, da bi se eliminalni izdatki, ki so koristni in potrebni, da zaostavijo nadaljnjo gospodarsko nazadovanje in dvignejo splošno blagostanje. Princip gospodarnosti se je začel pri izvrševanju banovinskega proračuna povsod in dosledno izvajati. Stori se v tem smislu važni ukrepi. Banovinska podjetja in ustanove morajo postati vzor dobrega in racionalnega gospodarjenja. Radi tega je pri njih uvedeno knjigovodstvo po trgovskih načelih in se bo že v bodočem letu mogla konstatirati njih rentabilnost. V tem pogledu se je v preteklosti mnogo grešilo, marsikaj gre pa tudi na rovaš ne, ekonomične štednje, vsled česar posebno kmetijski zavodi in bolnice niso mogle napredovati, temveč se je njih stanje poslabšalo. Gospodarnost se mora pokazati posebno tam, kjer gre za večje izdatke. Tu mislim predvsem na razne večje nabavke za bolnice, kmetijske šole in ostale zavode. V tem cilju je s posebnim pravilnikom odredena centralizacija vseh večjih nabav, izvajanih življenjske potrebščine, ki se naj krijejo v lokalnem področju. Na ta način upam, da se bodo z direktno nabavo velikih količin potem vselej vline izdatki za mnoge potrebščine bistveno zmanjšali.

Banovinski cestni fond

Veliko važnost polagam tudi na gospodarnost pri sreskih cestnih odborih, katerim se ravno pri nabavi gramozu nudi prilika, da s preudarno ureditvijo tega vprašanja znatno zmanjšajo svoje izdatke. Gospodarnost zahteva tudi moderniziranje cest, ker se trenutni večji izdatki obrestujejo z zmanjšanimi vzdrževalnimi

C. G. Norris.

Vroča kri

Roman.

— Pojdi raje brez mene, George, — je dejal v zadregi, — saj lahko sam vse opraviš in prideš jutri zjutraj po me. Imam ... še mnogo opravkov, marsikaj moram še pripraviti ... Ne, nocoj pod nobenim pogojem ne morem ostati pri tebi, — je nadaljevala s poudarkom, ko jo je proseče pogledal.

— Toda, Zel ... Skušaj jo je pregovoriti, toda njen sklep je bil trden; morala je ostati sama, da bi mogla v miru vse dobro premisliti. Omožiti se je hotela! Kaj je bila znorela? Z Georgom Selbyjem poročiti se, z Emilom Petersenom?

V naslednjem trenutku je bila že izgubljena za bližnjo hišo, ne da bi se ozirala na Georga. Bežala je pred Georgom, to je dobro čutila, bežala pred ljudmi ... Toda kam? ... Ali ni tega storila tudi že prej? ... Sama ni prav vedela, toda morala je biti sama, skriti se kam, kjer je ne bo mogel nihče najti.

George je stal vzvračen in velik pri nji v tesnem smokingu, ki je delal zadaj na hrbtu od rokava do rokava gube; v gumbnici je imel zataknen bel nagelj, bil je lepo obrt in sploh zelo čeden. Za priči sta bila Billy Winslip, uslužben pri Meserve-Company, in pa madame Boulanger. Zeldi jo je v zadnjem hipu prosila, naj ji stori to uslugo, in stara Francozinja se je ganljivo veselila te časti.

Zeldi se je zdelo, da gre vse čudovito hitro. Nobenega časa, da bi se človek ustavil in malo pozabaval. Tako rada bi bila vprašala Billa, kako se kaj počutita zakonca Meserve, kaj pripravljata za novo sezono itd. Toda Billy je odšel takoj v zakristijo, da sporoči župniku, da je vse pripravljeno. In potem ji je podal George roko z dostojanstvom in resnostjo, ki pa ni napravila na njo nobenega vtisa. Tako so vstopili v cerkev. Nekaj časa sta stala molče in v zadregi pred prižnico, potem je pa prišel duhovnik skozi stranska vrata, talar je vihral za njim in v roki je držal molitvenik, kazalec potisnjen med strani.

33

— Ljuba otroka!

Ah, saj niti ne ve, kako je nama ime, — je pomislila Zeldi obupano. Zdržal bo to kakor šolarček.

Čudovita procedura, takele poroka. — Vpraševal bom vaju in odgovarjati morata, kakor pred večnim sodnikom na sodnji dan ...

Gasilski avtomobil je pridrvel ta čas mimo cerkve. Zeldi ga je slišala, kako se naglo bliža, potem pa oddaljuje.

Čudno, da se pri tako hitri vožnji ne pripeti nesreča, — je pomislila. Gasilski avtomobil se vendar pred nobenim vozilom ne ustavi.

George je bil v svojem tesnem smokingu zelo komičen. Gotovo si ga je bil izposodil. Ljubi George, bil je zares imeniten dečko in delal je čudovito resen obraz, če ga je župnik kaj vprašal.

Za njo je dihalo dobra madame Boulanger glasno skozi nos. Pa vendar ne misli blagorodna starka zaplakati? Zeldi bi se bila najraje na ves glas zasmejala. Kako smešno je bilo vse to! Ah, bože moj, zdaj je morala še poklekati.

— in živita odselej na tem svetu skupaj tako, da bosta deležna na onem večnem življenju. Amen.

Kaj je bilo to že vse? Saj je trajalo komaj pet minut.

— Dovolite, da vama čestitam, dovolite, da vama želim od srca obilo sreče, gospa Petersen. — Svečan župnikov obraz se je nenadoma raztegnil v smehljaj. — Gospa Petersen! Vsemogočni! ...

George jo je objel in nežno poljubljal. — Moja žena! — je zašepetal in ji zmečkal klobuk.

— Ma chérie, ma petite chou! — je vzkliznila madame Boulanger in jo vsa objokana objela.

— Izvolite se potruditi za menoj v zakristijo, da vpisem imena, potem je pa vse v redu, — je dejal župnik.

Torej zdaj je bila omožena ... Poročena žena ... Zakonska žena ... Čudno, da ne more nikoli več postati deklica ... Vedno poročena žena ... Do konca življenja.

George je povabil vse k Sherryju na poročno pojedino, naročil je vse potrebno in namignil natakarju, da gre za proslavo važnega dogodka. Pil je do dna na Zeldino zdravje, na svoje zdravje, na zdravje gostov, govoril je

in se smejal skoraj preglasno za tako odličan lokal in pravil je Billa na dolgo in široko o svojih načrtih glede varijeteja. Zeldi je bila prijetno razburjena. Njena slaba volja je bila izginila; čakala jo je sijajna bodočnost ter ji obetala pustolovščine in uspeh. Bila je poročena žena, George pa čeden, postaven, zdrav in krepak mož, na katerega bi bila vsaka ponosna.

Po južini so se odpeljali k madame Boulanger. Zeldi je morala vzeti svojo aktovko in zakleniti svoj kovčeg, ki naj bi ga poslali za njo. Poslovala sta se od Billy Winslipa. Madame Boulanger ju je kar požirala z očmi in vstopila je pred njima skozi večna vrata, pri tem pa dvignila svoje svilen krilo z obema rokama tako visoko, da so se videla njena meča v belih nogavicah.

Zeldi se je smeje obrnila k svoemu možu.

— No? — je dejala.

— Si zadovoljna, dušica? Njegov pogled je bil nežen in ljubezni poln.

— Baš mu je hotela odgovoriti, ko se je za oknom v tretjem nadstropju zganił zbor; postava, ki je stala pri oknu, je izginila.

Besede so ji zastale v grlu.

— Da — je dejala kratko in sledila madame Boulanger v hišo.

Sosed.

— Papa prosim, če bi mu mogli malo posoditi gramofon.

— Kaj hočete tako pozno plesati? — Ne, temveč spati.

Centev.

— Dajte mi praška proti mrčesu.

— Koliko pa?

— Približno za 10.000 komadov.

Gradsko načelstvo u Zagrebu

Broj 4570-XIV-1931.

Zagreb, 13. I. 1931.

Predmet: *Klaonica novogradnja.*

Oglas

za izvedbu drvenih kanala za zrak i ostali drveni pribor za hladionice kod novogradnje klaonice u Zagrebu raspisuje se ovim javna ponovna jeftimbena rasprava putem pisмениh ponuda za dne 4. II. 1931. u sati prije podne kod gradskog načelstva u Zagrebu II. kat soba 75. — Poduzetnici, koji bi htjeli preuzeti izvedbu navedenih radnja neka svoje vlastoručno potpisane sa Din 100.— bilje govane i valjane zapečaćene ponude predaju lično ili po zamjeniku dne 4. II. 1931. kod gradskog načelstva u II. katu soba broj 75.

U ponudi se mora navesti, da su nudiocu poznati jeftimbene, opći i posebni uvjeti, nacrti i troškovnici, te da iste smatra za sebe obvezatnim. Ponudi valja priložiti potvrdu gradske blagajne o položenoj zaobini, koja imade iznositi 5% od ponudbene svote. Poduzetnici koji su nudili kod prve jeftimbe ne trebaju položiti novu zaobinu. Ponuda veže nudioca od časa predaje do primitka obavijesti o rezultatu a najkasnije 3 mjeseca nakon provedene jeftimbene rasprave. Ponude, koje u formalnom ili stvarnom pogledu neće odgovarati potpuno uslovima raspisa neće se uzeti u obzir. Gradsko se načelstvo ne obvezuje, da će prihvatiti koju od stavljenih ponuda, već si pridržuje pravo odluke po svojoj uvidljivosti ili pravo raspisa ponovne jeftimbene rasprave. Uvjete, nacrti i troškovnike mogu reflektanti da prime odnosno da vide kod gradskog građevnog odjela II. kat. soba broj 75 za vrijeme uredovnih sati, gdje mogu dobiti i sve druge podatke.

Gradski načelnik.

V Rusiji ni prisilnega dela

V zaključnem govoru na tretjem sedanju osrednjega izvršnega odbora SSSR je Kalinin izjavil: Inozemski isk hoče prikriti naše uspehe na polju gospodarske obnove Rusije. Zlasti pa industrializacije, s trditvijo, da imamo pri nas prisilno delo. Toda to, kar hočejo naši sovražniki s svojim smešnim zavijanjem naslikati kot prisilno delo, je v resnici uspeh socializma na polju organizacije dela, to je izvajanje programa naše stranke, v katerem je rečeno: Čim večja izraba delovnih sil v državi, njihova pravilna in nova razdelitev kakor na razna ozemlja, tako tudi na razne narodne gospodarske panoge, bodi najbližja naloga gospodarske politike sovjetske vlade, ki je pa dosegljiva samo v tesnem kontaktu s strokovnimi zvezami.

Smešno je govoriti o prisilnem delu v državi, kjer gre 98,2 odstotka narodnih dohodkov v dobro delovnega ljudstva, je nadaljeval Kalinin. dočim znaša ta odstotek v Ameriki samo 54. Pravijo, da hočemo s svojim izvozom uničiti kapitalistični svet. Naši nasprotniki pa ne smejo pozabiti, da za toliko, za kolikor prodamo svojega blaga, kupimo v inozemstvu blaga. V preteklem letu je znašala vrednost našega izvoza 900 milijonov rubljev in približno toliko tudi vrednost uvoženega blaga. Prodajamo v prvi vrsti les, nafto, kožuho vino in manganovo rudo, žita pa v primeri s predvojnjo dobo zelo malo. Iz inozemstva pa uvažamo stroje in druge industrijske potrebščine. Izvozilo nismo nobenega avtomobila, toda baš v tej panogi preživlja inozemstvo najhujšo krizo. V inozemstvu kupujemo kovine, razen železa, kavčug in druge izdelke onih industrijskih panog, v katerih vlada najhujša kriza. Kako je torej mogoče trditi, da smo s svojo zunanjo trgovino poostriili krizo v kapitalističnih državah in da smo odgovorni za njo v prvi vrsti nji. Če hočejo kapitalisti najti krivce, naj kar pogledajo svoj sistem, ki dela vse, da se kriza poostri, podaljša. Naš najboljši odgovor na obrekovanje bo energično izvajanje in celo prekoračenje narodno-gospodarskega načrta v novem letu.

H Kalininovi izjavi je treba pripomniti, da hvali vsak berač svojo malho.

Tribuna dvokolo s „Sachs“ motorjem

posebno močni, okvir nizke, močnejša pnevmatika, motor v sredini montiran z dvojno predstavo in spojko, 1 1/4 K. S. — Vozi 30 do 40 km na uro in porabi 2 litra goriva na 100 km. Dobi se tudi sam motorček, katerega se lahko na navadno močno kolo montira. Cena prav nizka, ceniki franko.

»Tribuna« F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovaška cesta št. 4.

RADIOBALZAMIKA

ZANESLJIVO SREDSTVO PROT. REVMATIZMU. PREHLADU in ISHIJASU.

LABORATORIJ BEOGRAD DOBIVA SE V VSEM LEKARNAM PO CENI DIN 75

Pianine

„Dalibor“

(CSR) prvovredni instrumenti oklopne konstrukcije, agrafi, 3 pedali (harfa) lahka precizna mehanika, elektr. svetilke začasno še za reklamno ceno Din 15.200 na obroke od Din 400.— izključno le pri tvrdki

Alfonz Breznik

Ljubljana, Mestni trg 3 (magistrat)

Zanesljiv šofer

ne čez 30 let star, brezpogojno zanesljiv vozač, po možnosti izkušen strojni mehanik, več vseh popravil, dobi službo. Prosilci, ki obvladajo urvatski in nemški jezik, naj se oglase in predložijo spričevala na naslov: Beiersdorf — Maribor, Gregorčičeva 24. 623

I. štev. 813/31—I

Razglas

o prijavi dela pri grajenju novih in popravljanju obstoječih nedržavnih cest.

K zakonu o samoupravnih cestah, razglašenem v Službenih Novinah z dne 13. maja 1929, št. 110/XLV in v Uradnem listu z dne 10. junija 1929, št. 247/60, je izdala kr. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani pravilnik z dne 20. decembra 1930, No. 3295/6, razglašen v Službenih Novinah z dne 8. januarja 1931 kos 2, ki določa v čl. 13 pravilnika sledeče:

Vsak zavezanec, ki plačuje katerikoli neposredni davek, je dolžan se odzvati pozivu oblasti in plačati odtušeno odslužiti ali nadomestiti toliko, kolikor je odrejeno po tem pravilniku.

Ker je prijavih nad 10.000 zavezancev, ki so obvezani za dajanje po zakonu o samoupravnih cestah in da ne bo treba po nepotrebnem hoditi na magistrat osebam, ki bi raje plačevale odkupnino za delo, mesto da bi prišle na delo osebno ali pošiljale svoje namestnike, odreja mo sledeče:

I. Zglasiti se morajo:

A. Oni moški delazmožni zavezanci v starosti od 18. do 55. leta, ki plačujejo katerikoli neposredni davek in ki hočejo delati pri gradbah novih ali popravljanju obstoječih nedržavnih cest. Izjaviti morajo, ali bodo delali osebno ali pa bodo poslali na delo namestnika in ali bodo prišli na delo s tovornim vozilom in porabno vprežno živino, ali s motornim tovornim vozilom.

Davčni zavezanci, ki imajo tovorni voz z vprego ali tovorni avtomobil, morajo na poziv oblasti priti na delo s svojim vozom odtušeno avtomobilom. V tem primeru se računa dnina od voza za tri delavske dneve. dnina od avtomobila pa za šest dni.

B. One moške osebe v starosti pod 18 in nad 55 let, ki plačujejo manj kot 100 Din davka na zemljarini, gradbenini, pridobnini, rentnini ali družbenem davku, in

C. vse one osebe, ki so plačevale uslužbeniški davek za leto 1930, ki pa do danes še niso zglasile na magistratu

Prijave za delo se bodo sprejemale na mestnem magistratu v posvetovalnici od 21. do 24. januarja 1931 med uradnimi urami od 8. do 14. ure popoldne.

II. Zglasiti se pa ni treba

onim zavezancem, ki bodo raje plačevali odkupnino za predpisano delo in pa onim, ki morajo že po zakonu namesto dela plačevati odkupnino za delo.

Vse to velja tudi za davčne zavezance, ki bivajo v zunanjih občinah, katerih imovina ali podjetje pa se nahaja v mestni občini ljubljanski.

Kdor se ne izjavi za delo, se mu odkupnina uradno predpiše. — Koliko dni mora vsak zavezanec delati, odnosno koliko mora plačati odkupnine namesto dela, je razvidno iz sledeče tabele:

Osebe, ki so obvezane delati ali plačati odkupnino in

ki plačujejo neposrednega davka	morajo delati: ali			morajo plačati:		
	za banovinske in dovozne ceste k železnicam	za občinske ceste	Skupaj morajo delati	za banovinske in dovozne ceste k železnicam	za občinske ceste	Skupaj morajo plačati
do 200 Din	3 dni	3 dni	6 dni	60 Din	60 Din	120 Din
do 500 Din	6 dni	6 dni	12 dni	120 Din	120 Din	240 Din
do 900 Din	9 dni	9 dni	18 dni	180 Din	180 Din	360 Din
do 1.400 Din	12 dni	12 dni	24 dni	240 Din	240 Din	480 Din
do 2.000 Din	15 dni	15 dni	30 dni	300 Din	300 Din	600 Din
do 2.700 Din	18 dni	18 dni	36 dni	360 Din	360 Din	720 Din
do 3.500 Din	21 dni	21 dni	42 dni	420 Din	420 Din	840 Din
do 4.400 Din	24 dni	24 dni	48 dni	480 Din	480 Din	960 Din
do 5.400 Din	27 dni	27 dni	54 dni	540 Din	540 Din	1.080 Din
do 6.600 Din	30 dni	30 dni	60 dni	600 Din	600 Din	1.200 Din
do 8.000 Din	33 dni	33 dni	66 dni	660 Din	660 Din	1.320 Din
do 10.000 Din	36 dni	36 dni	72 dni	720 Din	720 Din	1.440 Din

Osebam, ki plačujejo nad 10.000.— Din neposrednega davka, se računa za vsakih nadaljnjih 3000.— Din davka odkupnina po 120.— Din ali po 6 dni dela. (Šest enot; tri občinske in tri banovinske.)

Zavezanci, ki niso odkupili svoje obveznosti ali ki niso prišli na delo, odnosno poslali sobnega namestnika, se privedejo na delo prisilno ter vrhu tega kaznujejo z zaporem do 7 dni.

MESTNO NAČELSTVO V LJUBLJANI,
dne 15. januarja 1931